

Františkovo slovo

č.91

Papež František ve Spojených státech mexických - 1.den

Papež František ve Spojených státech mexických - 2.den

Papež František ve Spojených státech mexických - 3.den

Papež František ve Spojených státech mexických - 4.den

Papež František ve Spojených státech mexických - 5.den

Papež František ve Spojených státech mexických - 6.den

Tisková konference papeže Františka na cestě z Mexika

Třídění, jež změnilo duši Nového světa *O zjevení P. Marie Guadalupské*

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež František ve Spojených státech mexických - 1.den

- Mexiko. 1.** Havanské setkání papeže Františka s ruským pravoslavným patriarchou Kirillem
2. Uvítání papeže a jeho návštěva v prezidentském paláci v Ciudad de Mexico.
3. Promluva Petrova nástupce k Mexické biskupské konferenci.

Petrův nástupce dnes v noci přistál na mezinárodním letišti mexického hlavního města a v sobotu dopoledne (u nás 17h) v prezidentském paláci zahájil oficiální návštěvu země. První etapou jeho dvanácté apoštolské cesty se však stala Havana, která hostila **několikahodinové setkání římského biskupa s moskevským patriarchou Kirillem**.

ad 1. „Historické setkání“, svorně hodnotí světový tisk. „Objetí dvou bratrů“, uvedl papež František při následné leteckém rozhovoru s novináři. Páteční setkání papeže Františka a patriarchy Moskvy a celé Rusi Kirilla se podle plánu konalo v jednom ze salónů havanské letištní haly a začalo přibližně ve 20:30 našeho času. Soukromý rozhovor proběhl za účasti dvou tlumočnicků a trval přibližně dvě hodiny. Potom představitelé obou církví podepsali společné prohlášení a každý několika slovy shrnul své dojmy z tohoto setkání. Nejprve se ujal slova moskevský patriarcha **Kirill**:

*„Diskuse byla vysoce obsažná a umožnila nám vyslechnout a pochopit naše postoje. Výsledky mi dovolují říci, že **obě církve mohou aktivně a s plnou odpovědností spolupracovat na obraně křesťanství v celém světě**, aby nedošlo k válce, všude byl respektován lidský život a byly posíleny základy mravnosti, rodiny a člověka.“*

Papež **František** poděkoval Kirillovi za „bratrskou pokoru“ a mimo jiné řekl:

*„**Mluvili jsme jako bratři, máme stejný křest, jsme biskupové.** Mluvili jsme o našich církvích a našli jsme shodu v tom, že jednota se vytváří na cestě. Mluvili jsme zřetelně, bez okolků a přiznám se, že jsem zakusil útěchu Ducha v tomto dialogu. Nechci odjet bez toho – řekl František – abych vyjádřil svůj mocný a vroucí dík Kubě, kubánskému lidu a jeho zde přítomnému prezidentovi. Pokud to takto půjde dál, stane se Kuba hlavním městem jednoty,“*
dodal s úsměvem papež, který Raulovi Castrovi poděkoval také formou oficiálního listu, doplněného o cenné psací pero. Moskevský patriarcha naopak od papeže obdržel relikvii sv. Cyrila, původně uchovávanou v římské farnosti sv. Klimenta a daroval římskému biskupovi ikonu Matky Boží Kazaňské.

Ihned po ukončení setkání papež František pokračoval v cestě do Mexika. Během tříhodinového letu se novinářskému doprovodu svěřil se svými pocity ze setkání:

„Vnímám jsem, že mám před sebou bratra, a patriarcha mi řekl totéž. Sešli jsme se jako dva biskupové, kteří mluví o situaci ve svých církvích a dále o situaci ve světě, válkách, pravoslaví a příštím panortodoxním sněmu...Mohu vám říci, že jsem skutečně cítil niternou a pravou radost v Pánu.“

Papež poukázal na svobodu a radost setkání, pochválil schopnosti obou tlumočnicků a vysvětlil, že schůzka proběhla za přítomnosti metropolitů Hilariona a kardinála Kocha, předsedy Papežské rady pro jednotu křesťanů. Dále poznamenal, že se při ní mluvilo o možné společné činnosti, protože, jak podotkl, „jednota se utváří na cestě“.

*„**Jednou jsem řekl, že pokud se jednota buduje studiem teologie a podobně, budeme na ní pracovat ještě v den, kdy přijde Pán. Jednota se vytváří, když kráčíme spolu, aby nás Pán při svém příchodu alespoň našel při společné chůzi.**“*

Papež František se rovněž dotkl významu [společného prohlášení, které je hmatatelným výsledkem schůzky](#).

„Určitě povede k mnoha výkladům. Není to však politické, ani sociologické, nýbrž pastorační prohlášení – včetně oněch bodů, kde se mluví o sekularismu, biogenetické manipulaci a podobně. Význam je pastorační, protože se tu sešli dva biskupové, které tíží podobné pastorační starosti. Toto setkání mne naplnilo štěstím.“

Uzavíral Svatý otec na palubě letadla, které o půl třetí ráno našeho času přistálo na mezinárodním letišti mexického hlavního města.

ad 2. Petrova nástupce tu ve více než dvoutisícové nadmořské výšce očekávali státní i církevní představitelé, ale především tisíce Mexičanů, kteří při neformálním uvítání se zpěvy a tanci ihned projeví svou vřelost. Stejně nadšené přijetí pak doprovázelo téměř dvacetikilometrovou cestu na apoštolskou nunciaturu, kterou František projel v otevřeném papamobilu mezi ovacemi nesčtelných zástupů. Jejich neskrývaná radost a zároveň hluboká zbožnost se nicméně projevovала důstojně a ukázněně. Na hladký průběh papežské návštěvy dohlíží téměř 160 tisíc dobrovolníků a 20 tisíc policistů. Na veřejná vystoupení Svatého otce bylo vytištěno milion sto tisíc lístků, avšak počítá se s daleko větší účastí.

Apoštolská nunciatura bude místem papežova pobytu po celou dobu cesty, tedy až do 17. února. Dnes ráno ji Svatý otec opustil krátce před devátou hodinou, aby opětovně v otevřeném voze projel do prezidentského paláce, kde se konalo oficiální protokolární přijetí. František je vůbec prvním papežem, který vstoupil do tohoto sídla federální výkonné moci a symbolu silně antiklerikální mexické revoluce z roku 1910. Ještě případná návštěva Jana Pavla II. při jeho mexické cestě v roce 1979 mohla teoreticky vést k „zatčení“ hosta kvůli nezákonnému oděvu. Postupnou normalizaci vztahů s katolickou církví (a nejenom z diplomatického hlediska) však zahájila právě tato odvážná návštěva polského papeže, který do Mexika zavítal poté ještě čtyřikrát, ačkoli nikdy nebyl přijal v prezidentském paláci. Nevstoupil tam ani Benedikt XVI., který ovšem nezavítal do hlavního města.

V prezidentské pracovně se dopoledne konala soukromá schůzka papeže Františka s hlavou Spojených států mexických, Enriquem Peňou Nietem. Na nádvoří prezidentského paláce pak Svatého otce očekávalo zhruba dvanáct set představitelů veřejného života, kteří si vyslechli prezidentův pozdrav a promluvu papeže Františka na uvítanou:

„Přicházím dnes jako misionář milosrdenství a míru, ale také jako syn, který chce vzdát hold své matce, P. Marii Guadalupské, a dovolit, aby na něm spočinul její pohled. Ve snaze být dobrým synem a následovat stopy své matky, chtěl bych ze své strany vzdát hold tomuto lidu a této zemi, kterou její kultura, dějiny a různorodost činí tolik bohatou.“

Vymezil papež ihned v úvodu náplň své pastorační návštěvy. Kromě přírodních krás, moudrosti předků a multikulturnosti Mexika jsou jeho prvořadým bohatstvím mladí lidé, zdůraznil František. V tom spočívá naděje a otevřenost budoucnosti, dodal:

*„...budoucnost plnou naděje lze ukout jedině v přítomnosti utvářené spravedlivými a čestnými muži a ženami, kteří jsou připraveni zasazovat se o společné dobro, ono „společné dobro“, jež v tomto jednadvacátém století není příliš ceněno. **Zkušenost ukazuje, že pokaždé, když vyhledáváme privilegia nebo výhody pro několik vyvolených na úkor dobra pro všechny, dříve či později se občanský život promění v úrodnou půdu pro korupci, obchod s narkotiky, vyřazování jiných kultur, násilí a dokonce pro obchod s lidmi, únosy a smrt, které jsou příčinou utrpení a brzdou rozvoje.**“*

Papež pak mluvil o mexickém národě, který posílil svoji identitu, „ukutou v náročných a těžkých chvílích svých dějin“.

„Kultura zděděná po předcích a lidský kapitál otevřený naději musí být zdrojem podnětů k hledání nových forem dialogu, (...) které by nás vedly po cestách solidárního úsilí. Úsilí, v němž se všichni, počínaje těmi, kdo se označují za křesťany, věnují budování „autenticky lidské politiky“ (Gaudium et spes, 73) a společnosti, v níž se nikdo necítí být obětí kultury odpisu.“

Toto směřování, naléhal papež, vyžaduje spoluzodpovědnost všech mexických občanů na všech úrovních. Mexická vláda přitom může počítat se spoluprací katolické církve, která doprovázela život tohoto národa a která chce přispívat k budování civilizace lásky, ujistil na závěr Svatý otec František.

ad 3. Z prezidentského paláce se papež odebral do necelý kilometr vzdálené katedrály Nanebevzetí Panny Marie, která stojí na místě někdejšího aztéckého chrámu. Na přilehlém Konstitučním náměstí, někdejším politicko-náboženském centru Tenochtitlánu, hlavním městu Aztécké říše, jej opětovně očekávaly desítky tisíc věřících, zatímco uvnitř katedrály byli shromážděni mexičtí biskupové. V zemi se 110 miliony katolíky, kteří tvoří 92% obyvatel, čítá biskupská konference 172 členů. Petrův nástupce

se k nim obrátil se značně obsáhlou promluvou, z níž vysvítá jeho hluboká úcta k zázračné mariánské ikoně v Guadalupe. Mimo jiné odkázal nástupce apoštolů v Mexiku na dědictví jejich krajanů, kteří „položili život, aby církev mohla plnit svoje poslání.“ Na jiném místě pak řekl:

„Jak učí krásná guadalupská tradice, Morenita opatruje pohledy těch, kdo ji kontemplují, a odráží tvář těch, kdo ji potkávají. Je třeba se naučit, že je něco neopakovatelného v každém z těch, kdo nás sledují, když hledají Boha. Je na nás, abychom nebyli pro tyto pohledy neprůzračnými. Střežili v sobě každý z nich, uchovávali je v srdci a chránili.

Jedině církev schopná chránit tvář lidí, kteří přicházejí klepat na naše dveře, je schopna mluvit k nim o Bohu. Pokud nedešifrujeme jejich utrpení, pokud si nevšimneme jejich potřeb, nebudeme moci nic nabídnout. **Bohatství, které máme, vyjde najevo jedině, když se setkáme s malostí těch, kteří jdou prosit o almužnu, a právě toto setkání se uskutečňuje v našem srdci pastýřů.“**

14.2.2016

Papež František ve Spojených státech mexických - 2.den

Guadalupe/Ecatepec. 1. V sobotu odpoledne sloužil papež František eucharistii v Guadalupe, největší mariánské svatyni na světě.

2. Liturgii první neděle postní sloužil Petrův nástupce dopoledne v Ecatepec, měste, které dnes prakticky splynulo s hlavním městem a tvoří jednu z jeho nejchudších čtvrtí.

3. V polední promluvě před mariánskou modlitbou Anděl Páně vyzval papež Mexičany, aby byli lidem pěstujícím dějinnou paměť.

ad 1. Návštěva největší mariánské svatyně na světě byla prvním důvodem cesty papeže Františka do Mexika. Národní svatyně v Guadalupe, která pojme dvanáct tisíc lidí, je ročně cílem pouti 20 milionů věřících. V sobotu se k nim přidal také Petrův nástupce, aby **zde uctil Ježíšovu Matku v zázračné ikoně, kterou neučinila lidská ruka.**

P. Maria se ukázala sv. Juanovi Diegovi na pahorku Tepeyak. Podle zachovaných zpráv její zázračný obraz vznikl při jejím posledním zjevení, které se událo 13. prosince roku 1531. Zobrazení P. Marie se objevilo na plášti tohoto aztéckého indiána, utkaného s vláken kaktusu (maguey), která se obvykle po dvaceti letech rozpadnou. Necelý metr a půl vysoké zobrazení (1,45) v živých barvách zachycuje Marii v pozeňnaném stavu. Z jejího lůna vycházejí paprsky světla. Rysy tváře připomínají místní míšenky. Bohatá symbolika odkazuje k vypodobení Marie jako Matky dítěte, které je Světlem světa, ale obsahuje také typicky místní prvky, jako např. květ, který v domorodých kulturách vyjadřoval přítomnost Boha.

(Příběh guadalupského obrazu najdete v posledním článku).

V Guadalupe, které je dnes součástí hlavního města, připravilo papeži Františkovi nadšené přijetí padesát tisíc lidí. Svatý otec projel papamobilem mezi sektory na zcela zaplněném prostranství před bazilikou a pak zamířil do sakristie.

V homilii se František vrátil ke čtení z Lukášova evangelia o setkání Marie s Alžbětou. Zdůraznil, že to, co se s Marií odehrálo ve chvíli zvěstování, ji nijak neodtrhlo od života jejích blízkých, nýbrž posílilo v ní postoj, díky němuž bude Maria vždy připomínána jako **žena bezmezně oddaná Bohu a bratřím:**

„Naslouchat této pasáži evangelia v tomto chrámu má zvláštní příchut. Maria, žena přitakání, navštívila také obyvatelstvo této americké země v osobě indiána svatého Juana Diega. Stejně jako se ubírala cestami Judska a Galileje, přišla na Tepeyak v jeho oděvu a mluvila jeho jazykem, aby sloužila tomuto velkému národu. Stejně jako doprovázela těhotenství Alžběty, provázela a provází „těhotenství“ této pozeňnané mexické země. Stejně jako se zjevila nepatrnému Juanitovi, nadále se zpřítomňuje nám všem, zejména těm, kteří jako on, cítí, že „nic neznamenají“ (srov. Nican Mopohua, 55). Tato zvláštní volba, řekněme přednostní volba, nebyla namířena proti nikomu, nýbrž ku prospěchu všech. Maličký indián Juan, který sám sebe nazýval »mecapal, cacaxtle, tedy oháňkou, křídlem čili tím, co potřebuje být neseno«, stal se »poslem hodným důvěry«.

František připomněl první zázrak, k němuž došlo v prosinci roku 1531. Onoho rána Bůh probudil naději Juana Diega, a s ním také naději všech maličkých, trpících, vysídlených a odmítnutých. Bůh se přiblížil

trpícímu, ale vytrvalému srdci matek, otců a dědů, „kteří viděli svoje děti, jak odcházejí, mizí nebo jsou strženi zločinem“ – pokračoval Svatý otec.

„Onoho rána Juanito ve svém životě zakusil, co je to naděje, co je Boží milosrdenství. Byl vybrán, aby dohlížel, pečoval, střežil a pomáhal při stavbě této svatyně. Vícekrát řekl Panně, že k tomu není vhodný, ba dokonce, že má-li být tato práce dokončena, je třeba vybrat někoho jiného, protože on nebyl učený, vzdělaný a nepatřil do kruhu těch, kteří by to mohli zvládnout. Maria rezolutně – s rozhodností, která se rodí z milosrdného Otcova srdce - odmítla a řekla, že právě on má být jejím poslem.“

Maria tak ukazuje, že nezbytní jsou všichni, zejména ti, s nimiž se obvykle nepočítá. Svatyní Boha je život všech Jeho dětí – pokračoval papež a připomněl zejména mladé v těžkých situacích a zapomenuté staré lidi. Boží svatyní jsou rodiny, které potřebují alespoň minimum pro svou obživu, i tváře lidí, které na cestě potkáváme, dodal.

František vybídl všechny, aby kráčeli ve stopách Juana Diega, v mlčení ze svých bolestí vzhlíželi k Marii jako k Matce a v kontemplaci naslouchali slovům, s nimiž před pěti staletími oslovila tohoto Indiána:

„Říká nám, že má tu »čest« být naší matkou. To nám dává jistotu, že slzy těch, kdo trpí, nejsou plané. Jsou mlčenlivou modlitbou, která stoupá až k nebi a která vždycky nachází místo u Marie pod jejím pláštěm. V ní a s ní se Bůh stává bratrem a druhem na cestě, spolu s námi nese kříže, abychom nebyli zdrzeni svými bolestmi.

*Nejsem snad tvoje matka? Nejsem tady? **Nenech se přemoci svými bolestmi, svým zármutkem – říká nám. Dnes se opět vrací, aby nás poslala, dnes se znovu vrací, aby nám zopakovala: **buď mým poslem, buď mým vyslancem při stavbě nových svatyní, doprovázej životy druhých, osoušej slzy.** Stačí, že jdeš ulicemi svojí čtvrti, svojí obce, svojí farnosti jako můj posel, postav svatyně sdílením radosti z vědomí, že nejsme sami a že ona je s námi. Buď mým poslem – říká nám – dej najíst hladovým, napoj žíznivé, zaopatři místo potřebným, obleč toho, kdo nemá nic a navštěvuj nemocné. Podporuj vězněné, odpouštěj těm, kdo ti ublížili, utěšuj smutné, měj trpělivost s druhými a především se modli a pros našeho Boha.“***

Po skončení homilie se papež František sám pohroužil do modlitby před zázračným obrazem P. Marie. V závěru eucharistické slavnosti pak posvětil ve zlatě a stříbře provedenou korunu, která ozdobí toto mimořádné vyobrazení Matky Boží.

Při vchodu do sakristie Petřův zástupce krátce pozdravil mexického prezidenta s manželkou, kteří se zúčastnili papežské liturgie. Za povšimnutí stojí, že je to vůbec poprvé, co se prezident této země účastní papežských liturgií.

K další neobyklé události došlo o několik okamžiků později. František totiž už před odjezdem do Mexika vyslovil přání, aby mohl setrvat o samotě v delší modlitbě před obrazem P. Marie Guadalupské.

Hostitelé vyšli jeho přání vstříc a po mši svaté jej doprovodili do místnosti za presbytářem, kam byla přenesena také schránka s ikonou. Papež František před obrazem setrval přibližně 20 minut a spolu s ním také všichni věřící shromáždění v bazilice a na náměstí před ní.

Poté se František vrátil do své rezidence na apoštolské nunciatuře, kde jej čekala mexická mládež, kterou před tím, než se odebral k odpočinku, krátce oslovil.

ad 2. Nedělní program apoštolské cesty zavedl papeže Františka do Ecatepecu, metropole s půldruhým milionem obyvatel ve spolkovém státě Mexiko. Je vzdálená zhruba 30 km od hlavního města, se kterým ji spojuje metro pro řadu obyvatel, kteří tam dojíždějí za prací. Svatý otec zde na volném předměstském prostranství, kde bylo přibližně půl milionu lidí, slavil mši svatou z první postní neděle. Účastnily se jí četné rodiny a mnoho angažovaných laiků. Ve svém kázání se papež soustředil na probíhající liturgickou dobu, která, jak řekl, je časem na obnovu radosti a naděje.

„...umožňuje nám, abychom se cítili milovanými dětmi Otce. Tento Otec, který nás čeká, aby z nás sejmul háv únavy, apatie a nedůvěry a oděl nás důstojností, kterou svým dětem dovedou dát jedině praví rodiče, otec s matkou, tento oděv se rodí z něhy a lásky. Náš Otec je Otcem velké rodiny, je naším Otcem. Dovede mít rád, ale nedovede rodit a pěstovat »jedináčky«. Je Bohem, který zná rodinu, bratrství, dělení a sdílení chléb. Tento Bůh je náš Otec, nikoli »můj otec« a »váš otčím«.“

Postní doba je však rovněž časem pro pokání, pokračoval Svatý otec. Denně totiž ve svém životě zakoušíme, jak jsme ohrožováni otcem lži, který nás chce rozdělit a zplodit rozdělenou a konfliktní společnost.

*“Postní doba je časem pro uspořádání smyslů, otevření očí k mnoha nespravedlnostem, které bezprostředně atakují Boží sen a plán. Čas pro demaskování oněch třech velkých forem pokušení, které lámou a dělí obraz, který utvořil Bůh. Tři pokušení Krista...Tři pokušení křesťana, která se snaží zničit pravdu, ke které jsme byli povoláni. **Tři pokušení, která usilují o degradaci a snaží se nás degradovat**”.*

Na prvním místě z trojice pokušení papež jmenoval **bohatství**, na druhém **marnost** a do třetice **pýchu**. Bohatství znamená opatřovat si chléb z potu druhých, ba dokonce ze životů druhých. Marnost je vyhrcoené vyhledávání oněch pěti minut slávy, jež nepromijí slávu druhých. Pýcha značí postoj nadřazenosti ve všem. **Ona tři pokušení nás zavírají do kruhu ničení a hříchu.**

“Vyplatí se tedy položit si otázku: do jaké míry jsme si vědomi těchto pokušení sami u sebe? Do jaké míry jsme si zvykli na životní styl, který považuje bohatství, marnost a pýchu za zdroj a sílu života? Do jaké míry věříme tomu, že péče o druhého, naše starost a péče o chléb, dobré jméno a důstojnost druhých jsou zdrojem radosti a naděje?”

Zvolili jsme Ježíše a nikoli démona, zdůraznil papež František v závěru své homilie. Proto nám církev dává tento čas a vybízí k obrácení s jistotou, že Bůh ve svém milosrdenství nás vždy očekává.

ad 3. V pravidelné promluvě před mariánskou modlitbou Anděl Páně komentoval papež František první liturgické čtení této neděle, ve kterém Mojžíš radí lidu, aby pěstoval dějinnou paměť. Několika stovkám tisíc přítomných Mexičanů Petrův nástupce mimo jiné řekl:

„Každý z vás musel dlouho putovat, než sem došel! Museli jste hodně ujít, abyste z tohoto dne učinili svátek, skutek milosti! A kolik jen ušli druzí, kteří přijít nemohli, ale díky nimž jsme my mohli jít dál. Dnes chceme podle Mojžíšovy rady pamatovat jako lid, chceme být lidem, který chová v živé paměti přejítí Boha přes Jeho Lid a v Jeho Lidu. Chceme vidět svoje děti a vědět, že zdědí nejen zemi, jazyk, kulturu a tradici, ale také živý plod víry, která připomíná přejítí Boha touto zemí. Jistotu Jeho blízkosti a solidarity. Jistotu, která nám pomáhá pozvednout hlavu a s živou touhou očekávat jitro.”

S odkazem na slova bl. Pavla VI., který v promluvě k mexickému lidu v roce 1970 prohlásil, že křesťan má „v každém člověku spatřovat bratra a v bratru Krista“, potom papež František dodal:

*„Rád bych vás dnes vyzval, abyste stáli v první linii, byli podnikaví ve všem, co může pomoci učinit z této pozeňnané mexické země zemi příležitostí, odkud není třeba emigrovat kvůli snění; kde není zapotřebí snášet vykořisťování kvůli práci; kde není třeba činit z beznaděje a bídy mnohých oportunistů některých. Zemi, která nemusí oplakávat muže a ženy, děti a mladé lidi, kteří jsou ničení v rukách obchodníků se smrtí. Tato země má příchutí Guadalupské Matky, té která nás v lásce stále předchází. Jí povězme od srdce: Svatá Panno, „pomáhej nám vydávat zářivé svědectví **společenství, služby, vroucí a velkodušné víry, spravedlnosti a lásky k chudým**, aby radost evangelia dospěla až na kraj světa a žádná periferie nebyla beze světla (EG, 288).”*

15.2.2016

Papež František ve Spojených státech mexických - 3.den

Mexiko/Chiapas. 1. Návštěva nejstarší pediatrické nemocnice v mexickém hlavním městě v neděli odpoledne.

2. Pondělní cesta do nejjižnějšího státu Chiapas, kde dopoledne v San Cristóbal de la Casas slavil papež František eucharistii s tamějšími potomky Mayů.

ad 1. V neděli odpoledne, po mši svaté v Ecatepec a návštěvě tamního semináře, se Svatý otec vrátil vrtulníkem do centra města. Z místa přistání odjel papamobilem do šest kilometrů vzdálené pediatrické nemocnice „Federico Gómez”.

...

„Já se na tomto místě - a nejen kvůli svému věku - cítím velmi blízko k těmto Simeonovým ponaučením. Pohled do vašich očí, vaše úsměvy a tváře ve mně na jedné straně hned poté, co jsem překročil práh, vyvolaly pocit díkuvzdání. Děkuji za lásku, s jakou jste mě přijali, za lásku, s jakou o vás tady pečují a s jakou vás doprovázejí. Děkuji za úsilí mnoha lidí, kteří dělají všechno pro to, abyste

se mohli rychle uzdravit. Jak důležité je cítit, že se o tebe starají a doprovázejí tě, že tě milují a vědět, že hledají ten nejlepší způsob, jak to dělat. Proto všem těmto lidem říkám: Děkuji!"

...

ad 2. Dnešní program apoštolské cesty se odehrával v Chiapasu – nejjižnějším a nejchudším spolkovém státě Mexika. Zatímco včera František jako vůbec první papež vstoupil na zalidněnou periferii hlavního města, která je základnou většiny drogových kartelů a kde se pěstuje kult tzv. „svaté Smrti“, dnes jej přivítal kraj, který navzdory nesmírnému přírodnímu bohatství bojuje o přežití a navíc čelí přílivu jihoamerických migrantů. Stát o rozloze shodné s Českou republikou, avšak s polovinou jejích obyvatel, obývají potomci původních etnik. Více než třetina populace, která se vyznačuje vysokým stupněm analfabetismu, dosud mluví domorodými jazyky.

Žijí dnes potomci starých Mayů lépe než v minulosti?, ptali jsme se italského řeholníka **o. Florenza Rigoniho**:

„Spíše ne. Proto souhlasím s tím, že papež přijíždí do San Cristobalu, a tím poukazuje na důležitost domorodé komunity, kterou osobně řadím k migrantům. Dovolíme jim totiž trochu folklóru a uměleckých řemesel, ale nic víc. Je tu však někdo, pro koho jsou tito lidé důležití, a chce tak vyslat silné poselství. Papež často mluví o „odpadu“ a myslí to vážně...“

Scalabriánský misionář už dvacet let pomáhá uprchlíkům, kteří přes Mexiko pokračují do USA. Potvrzuje, že obchod s lidmi je výnosná aktivita.

„Někdejšími překupníkům, které migranti kontaktovali, se říkalo „kojoti“. Dnes je pašování lidí v rukou organizovaného zločinu, který si z něj udělal další byznys. Dokážou převážet až 180 migrantů najednou v dvojitých podvozcích kamionů a samozřejmě v nelidských podmínkách. Probíhá tu migrační šoa – tábory, vlaky smrti. Nákladnímu vlaku, který projíždí z jihu na sever, říkají „bestie“ anebo „gilotina“.“

Papeže Františka tedy v arcidiecézi Tuxla Gutierrez očekával národ marginalizovaných. Petrův nástupce po zhruba dvouhodinovém letu z mexického hlavního města přistál po deváté hodině dopoledne v San Cristobal de las Casas. Město leží ve výšce 2 262 m.n.m. a bylo založeno v první třetině šestnáctého století jako jedno z prvních severoamerických španělských koloniálních sídel. Na místním sportovním stadionu se shromáždilo zhruba 100 tisíc věřících, převážně zástupců domorodých společenství. Tomu odpovídala také liturgie, která se částečně slavila v jazycích tzeltal, chol a tzotzil, a její součástí byl rovněž rituální tanec chval. V domorodých jazycích se nesl také liturgický zpěv, o který se postaraly dva místní monumentální sbory.

Svatý otec uvedl své kázání citací z 19. žalmu v tzotzilštině, tedy jednom z dialektů, kterým hovoří 350 tisíc lidí a do kterého byla vloni přeložena Bible.

„Li smantal Kajvaltike toj lek – Hospodinův zákon je dokonalý, občerstvuje duši“ (Žl 19/18,8): tak začíná žalm, který jsme slyšeli. Pánův zákon je dokonalý a žalmista vypočítává všechno, co tento zákon působí v tom, kdo mu naslouchá a uskutečňuje ho: občerstvuje duši, nezkušenému dává moudrost, působí radost srdci, osvětluje oči (srov. Žl 19/18,8-9).

Zákon, který lid Izraele obdržel z Mojžíšových rukou, měl pomáhat Božímu lidu žít ve svobodě, vysvětloval papež. Bůh trpí bolestí, špatným zacházením a křivdami, jež zakoušejí Jeho děti. A Jeho zákon se stává symbolem svobody, radosti, moudrosti a světla. Tato skutečnost, podotkl Petrův nástupce, souzní se starobylou moudrostí mayské mytologie (*Popol Vuh*, Kniha rad), která říká – „Úsvit se náhle rozprostřel nad shromážděnými kmeny. Tvář země byla zahojena sluncem“ (33).

„V srdci člověka a v paměti mnohých našich národů je vepsána touha po zemi a čase, ve kterém je opovržení překonáno bratrstvím, nespravedlnost přemožena solidaritou a násilí zrušeno mírem. (...) Mnoha formami a mnoha způsoby měla tato touha být zrušena, mnoha způsoby měla být duše umrtvena, mnohými formami hodlali uvést do letargie a uspat život našich dětí a mládeže, když našeptávali, že se nemůže změnit nic anebo se nesmí snít.“

Vůči těmto formám umrtvování pozvedá svůj hlas také stvoření, pokračoval papež. „Tato sestra (matka země) protestuje proti zlu, které jí působíme svým nezodpovědným užíváním a zneužíváním dober, která do ní vložil Bůh. Vyrůstali jsme s představou, že jsme jejími vlastníky a vládci, kteří mají právo ji

vykořisťovat“, vysvětloval dále. „Proto se mezi ty chudé, kteří jsou nejpouštěnější a nejvíc týraní, řadí i naše utiskovaná a devastovaná země, která »sténá a trpí« (Řím 8,22)“ (*Laudato sí*, 2).

„Problém životního prostředí, který zakoušíme, a jeho lidské kořeny se dotýkají nás všech (srov. tamt., 4) a interpelují nás. Nemůžeme se tvářit jakoby nic tváří v tvář jedné z největších ekologických krizí dějin. V tom nás můžete mnohému naučit. Vaše národy, jak uznali biskupové Latinské Ameriky, se dovedou harmonicky vztahovat k přírodě, kterou respektují jako „zdroj obživy, společný dům a oltář lidského sdílení“ (Dokument z Aparecidy, 472).“

Tyto národy byly nicméně mnohokrát systematicky a strukturálně nechápany a vylučovány ze společnosti, zdůraznil papež. Někteří považovali jejich hodnoty, kulturu a tradice za podřadné. Jiní očarování mocí, penězi a zákony trhu jim odňali půdu anebo svým zásahem způsobili její znečištění.

„Jak tristní! Jak velice by nám všem prospělo zpytovat svědomí a naučit se říkat: odpust'. Dnešní svět, deptaný kulturou smrti, vás potřebuje! Dnešní mládež vystavená kultuře pokoušející se potlačit veškeré kulturní bohatství a charakteristiky zavedením homogenního světa potřebuje, aby moudrost jejích předků nezanikla. Dnešní svět uchvácený pragmatismem se potřebuje znovu naučit hodnotě nezištnosti!“

Vyzýval Svatý otec v samém závěru kázání, které opětovně zakončil v tzotzilštině.

Během mše svaté papež František zveřejnil dekret, který místní společenství opravňuje k používání domorodých jazyků při liturgii. Ze 120 milionů Mexičanů jich 15 milionů hovoří původními jazyky, kterých je více než šedesát. Ačkoli jsou uznány jako národní jazyky, jejich užití je omezené, a proto většině z nich hrozí zánik. Řada domorodých rodičů přijímá ztrátu původního jazyka jako nevyhnutelný fakt, aby zabránili marginalizaci svých dětí.

Z městského sportovního střediska se papežská delegace odebrala na biskupství v San Cristóbalu, kde poobědvala s představiteli domorodých národů a místními biskupy. Posledním bodem programu v druhém největším městě mexického státu Chiapas byla návštěva místní katedrály, kde Petrův nástupce požehnal nemocným a starým lidem. Poté se vrtulníkem vrátil do Tuxtla Gutierrez, hlavního města spolkového státu, kde se na sportovním stadionu konalo odpolední setkání s rodinami. V nočních hodinách našeho času papež odletěl zpět na apoštolskou nunciaturu do hlavního města Mexika.

Papež František ve Spojených státech mexických - 4.den

Tuxtla Gutiérrez/Morelia. 1. „Rodina není překonaný model společnosti“ – řekl papež v pondělí odpoledne na setkání s mexickými rodinami ve státě Chiapas.

2. „Naším posláním je říkat celým svým životem Otče náš“ – uvedl Petrův nástupce v homilii při úterní dopolední mši, kterou sloužil za účasti mexických kněží, zasvěcených osob a seminaristů v Morelii.

ad 1. Ze San Cristóbal de las Casas se papež František vrtulníkem přemístil do Tuxtla Gutiérrez. Na tamním stadionu pak proběhlo setkání s rodinami. Místní ordinář, arcibiskup Fabio Martínez Castillo, představil Svatému otci čtyři rodiny, které přednesly svá svědectví. První promluvil postižený čtrnáctiletý chlapec Manuel. Vyprávěl o své nemoci, která jej postihla v pěti letech, ale také o tom, jak jeho nemoc přispěla k probuzení víry v celé rodině, a o evangelizaci, o kterou se pokouší ze svého invalidního vozíku. Prosil papeže o modlitbu za mladé lidi, kteří žijí často bez naděje v budoucnost a jsou poznamenáni následky násilí.

Druhé svědectví přednesla rodina, která se představila ve třech generacích. Přítomní prarodiče prožili v manželství 50 let a své děti i vnuky učili životu ve víře a lásce. Mluvili o nesmírné hodnotě života se svátostmi. Františka prosili o modlitbu za svou vlast, zasaženou bídou a nezaměstnaností. Třetím hlasem bylo slovo páru žijícího v nesvátnostním svazku. Humbert uzavřel před šestnácti lety občanský sňatek s Lucy, která tehdy byla rozvedenou matkou tří dětí. Spolu mají dalšího, dnes už jedenáctiletého syna. Mluvili o svém životě a o skupině rozvedených a znovusezdaných párů, která jim pomohla nalézt cestu k církvi, přestože nemohou přistupovat ke svatému přijímání. Mluvili také o své charitativní práci a angažovanosti v životě církve.

Poslední svědectví podala dvaapadesátiletá Beatriz, svobodná matka s několika dětmi. Vyprávěla o svém životě poznamenaném už v dětství odchodem otce od dvanáctičlenné rodiny a citovým strádáním, které se snažila vyvážit mnoha vztahy v době dospívání. Přestože měla několikrát možnost jít na potrat, nikdy to neudělala a vychovala své děti sama. „S Boží pomocí jsem mohla vyjít ze všech těchto bitev vítězně a zjistila jsem, že právě štěstí není v tom, co nabízí svět, ale v nalezení lásky Boha Otce, milosrdenství v církvi a odpuštění hříchů v Kristu,“ dodala. Prosila papeže o modlitbu za posilu pro tisíce žen, které stojí před dilematem, zda jít na potrat.

Petrův nástupce se ve své promluvě nejprve obrátil k těm, kdo podali svá svědectví. Vyjádřil jim vděčnost za to, že před shromážděním otevřeli „dveře svých domovů a svého života“. Nejprve se **papež František** obrátil k Manuelovi:

„ Oslovil mne výraz „dodávat odvahu“ (echarle ganas), který jsi použil k vyjádření postoje, který jsi zaujal po rozmluvě se svými rodiči. Začal jsi dodávat odvahu životu, dodávat odvahu svojí rodině, dodávat odvahu svým přátelům a dodávat odvahu také nám zde přítomným. Věřím, že Duch svatý mezi námi neustále působí právě to, že dodává odvahu a skýtá důvody k tomu, abychom nepřestávali sázet na rodinu, sprádat sny a tvořit život, který má na zřeteli domov a rodinu. Máte tuto odvahu?“ (Siiiiii!)

Právě to je Boží postoj. Kdykoli se zdálo, že je vše ztraceno, Bůh nacházel nové formy naděje, dodával člověku odvahu. A ptáme-li se proč, musíme odpovědět: protože Jeho jméno je láska, nezištný dar, oddanost, a milosrdenství, pokračoval papež František. On je schopen uzdravit naše srdce a opakovaně sedmasedmdesátkrát nás vybízí, abychom začínali znovu. Svatý otec se v této souvislosti vrátil k problému osamělosti, o níž mluvila Beatriz:

„Pokud si dobře vzpomínám, Beatriz řekla: »Byl to boj vždycky obtížný, kvůli nejistotě a osamělosti.« Kolikrát si na tebe ukazovali a posuzovali tě jako »tamtu«? Pomysleme na všechny lidi, na všechny ženy, které prošly tím, co zažila Beatriz. Nouze, nedostatek, velmi často chybějící i nezbytné minimum, to vše může vést k zoufalství, k pocitu silné úzkosti, tím spíš, pokud máme na starost děti. Nouze neohrožuje pouze žaludek (i když to není málo), ale může ohrožovat dokonce i duši, může brát motivaci, sílu a pokoušet nás k vybírání alternativních cest vedoucích ke zdánlivým řešením, které jsou ale nakonec k ničemu. Ty, Beatriz, jsi byla statečná. Děkuji ti!“

Ze stavu osamělosti a nouze vedou dvě cesty, pokračoval dále papež František. První jsou zákony, které mají chránit každou rodinu a zajišťovat jí životní minimum, přístup ke studiu a k důstojné práci, druhou je osobní nasazení lidí.

Petrův nástupce pak obrátil pozornost k dnešní tendenci zpochybňovat a oslabovat rodinu:

„Má se za to, že jde o model už překonaný, pro nějž není místo v naší společnosti, která pod záminkou modernosti stále více upřednostňuje systém založený na izolovanosti. Všimněme si jak do našich společností, které se označují za svobodné, demokratické a suverénní, proniká ideologická kolonizace, která je ničí. Stali jsme se ideologickými koloniemi, které ničí rodinu, jádro rodiny, jež je základem zdravé společnosti.“

Papež František pak vztáhl na rodinu své výroky o církevním společenství. Dávám přednost zraněné rodině, která každý den usiluje o lásku, před rodinou a společností, která je nemocná ve své uzavřenosti, pohodlnosti a strachu z lásky. Dávám přednost rodině, která se stále znovu snaží začínat, před rodinou a společností, která je narcistní a dává přednost svému luxusu před dětmi, pokračoval Svatý otec. Poukázal na vráscitou tvář stařečků, kteří spolu prožili 50 let, a připomněl, že důležité není nemít v rodině žádné spory, nýbrž nekončit den bez smíření. V závěru pak přidal jeden příběh „o vráskách“:

„Vzpomínám si na svědectví jedné velké latinskoamerické herečky: když jí bylo téměř šedesát a začínaly se viditelně objevovat vrásky, doporučili jí „kosmetickou úpravu“, aby mohla dobře pokračovat v práci. Její odpověď byla zcela jasná: „Tyto vrásky mě stály spoustu práce, úsilí, mnoho bolesti - a jeden celý život. Nedotknu se jich ani omylem: jsou to otisky mojí historie.“

S manželstvím je to stejné, dodal papež František. Vrásky a jizvy jsou plodem věrnosti lásce, která není vždy snadná. Láska není snadná, ale je tím nejcennějším, co si mohou muž a žena darovat – řekl v závěru Svatý otec.

Setkání s rodinami uzavřelo společné obnovení manželského slibu.

ad 2. Dnešní den apoštolské cesty zavedl papeže Františka do zeměpisného středu Mexika a jednoho z epicenter tamního organizovaného zločinu – spolkového státu Michoacan, do kterého dosud žádný papež nevstoupil. Petrův nástupce slavil mši v hlavním městě Morelia, někdejší Valladolidu, a odpoledne promluvil k mladým lidem. Stát Michoacan nechvalně proslul jako bašta mexických drogových kartelů. Od začátku tzv. drogové války mezi vládními jednotkami a narkotrafikanty stojí v centru debaty a násilí. Podle neoficiálních údajů, které se neopírají o soudní výnosy, nýbrž o policejní statistiky, si drogová válka za posledních patnáct let vyžádala 100 tisíc úmrtí. Dalších 25 tisíc lidí je nezvěstných. Vnitřní dynamiku tohoto krizového stavu popisuje rakouský politolog a vyučující mexické univerzity *CIDE*, **Adreas Schedler**:

"To jsou vyšší čísla než v jiných diktaturách 20. a 21. století. Mnozí analytici poukazují na strukturální příčiny jako nerovnost, chudobu, násilí v mnoha oblastech, včetně rodin a škol. Avšak strukturální příčiny nemohou vysvětlit tak dramatický nárůst tohoto jevu ve velmi krátké době. Politologie proto upozorňuje na politiku spolkové vládky Mexika, která do války proti drogovým kartelům poslala armádu, čímž vyvolala skutečnou drogovou válku, aniž by zároveň vylepšila právní systém. Vojsko se zaměřuje na usmrcení anebo zatčení drogových bossů, čímž odstraní špičku kartelů, ale zároveň rozvíjí spirálu násilí. V současné době je do drogové války zapojeno na 40 až 50 tisíc vojáků a lokálních policistů, kteří samozřejmě podléhají korupci a mění strany."

Obchod s drogami přitom jasně souvisí s obchodem s lidmi. Odhaduje se, že ročně zmizí v Mexiku na 20 tisíc migrantů. Z devadesáti procent jsou oběťmi drogové války muži, avšak existují místa jako město Ciudad Juarez, kam papež pocestuje ve středu, která drží smutný primát ve vraždách několika stovek žen ročně. Co může v takové situaci dělat církev a papež?

„Myslím, že hodně. Existuje totiž objektivní a subjektivní stránka věci – tedy jak se o ní mluví či mlčí. Podle mého soudu existuje v Mexiku všeobecná tendence tento problém potlačovat. Nejenom ze strany vlády, která se snaží světu prodávat prosluněné mexické pláže, nýbrž také ze strany širokých vrstev společnosti. Převládá představa, že násilí je věcí kriminálních, která se slušného občana netýká a o kterou se nekompetentní a zkorumpovaný stát nestará. V takové situaci tedy může papež promluvit do svědomí a silně tak zaúčinkovat. Mexická církev se modlí za oběti a slaví za ně mše, čímž dosud působí spíše jako soukromé místo útěchy. Samozřejmě existuje také menšina jejich členů, kteří aktivně pozvedají hlas. Kněží a řeholnice patří k nejdůležitějším lidem, kteří něco aktivně dělají pro migranty. Kdyby se jejich počet díky papežské návštěvě zvýšil, byl by to skutečný úspěch."
soudí rakouský politolog, působící v Mexiku.

Slova papeže Františka z dnešní mše svaté, kterou slavil spolu s kněžími, řeholníky a řeholnicem, zasvěcenými osobami a seminaristy v Morelii pak skutečně burcovala místní církev z rezignace. Kdo však chce riskovat a měnit věci, musí se nejprve naučit říkat Otče náš, zdůraznil Svatý otec ihned v úvodu svého kázání.

„Ježíš uváděl svoje (učedníky) do tajemství života, tajemství Svého života. Ukázal jim při jídle, spánku, uzdravování, kázání a modlitbě, co znamená být Synem Božím. Nabídnul jim, aby sdíleli Jeho život, Jeho důvěrnost, a když byli s Ním, nechal je, aby se v Jeho těle dotkli Otcova života. Dal jim ve Svém pohledu, ve Své chůzi zakusit sílu a novost oslovení „Otče náš“. V Ježíši tento výraz nemá „pachuť“ rutiny či opakování. Má naopak příchut' života, zkušenosti autenticity. "

Ježíšovým prvním posláním je uvést nás do této nové dynamiky lásky, synovství. Naším prvním povoláním je naučit se říkat „Otče náš“, říkat „Abba“.

"Nejsme, ani nechceme být funkcionáři božství, nejsme a netoužíme nikdy být zaměstnanci Boha, protože jsme posláni mít účast na Jeho životě, jsme pozváni ke vstupu do Jeho srdce, které se modlí, žije a říká: Otče náš. Co jiného je naším posláním, než říkat svým životem: Otče náš?"

K tomuto Otci se denně obracíme modlitbou: neuveď nás v pokušení, pokračoval Petrův nástupce. Jaké pokušení k nám může přijít z prostředí, kterému dominuje násilí, korupce, narkoobchod, opovrhování lidskou důstojností, lhostejnost vůči utrpení a křehkosti? Jaké pokušení můžeme stále znovu zakoušet vzhledem k této realitě, která vypadá jako nezrušitelný systém?, tázal se dále.

„Myslím, že bychom to mohli shrnout jediným slovem: rezignace. Vzhledem k této realitě nás může přemoci jedna z oblíbených zbraní démona: rezignace. Co působí? Říká: »Takový je život!« Rezignace nás paralyzuje a brání nám nejenom jít, ale také razit cestu; rezignace, která nás nejenom děsí, ale také ponouká, abychom se zabarikádovali v našich „sakristiích“ a zdánlivých jistotách; rezignace, která nám brání nejenom zvěstovat, ale brání nám velebit. Odnímá nám veselí, radost chvály. Rezignace nám nejenom brání plánovat, ale také riskovat a měnit se. Proto, Otče náš, nedej nám podlehnout pokušení“

Ve chvílích pokušení je velice užitečné sáhnout do naší paměti, doporučoval papež František a vyzdvihnul na tomto místě odkaz prvního biskupa Michoacánu. Kastilský právník Vasco Vázquez de Quiroga (asi 1470-1565) přijel roku 1530 do Nového Španělska z císařského pověření, aby posílil úřední vládu tamního místokrálovství. O sedm let později jej papež Pavel III. jmenoval biskupem a pověřil územní organizací diecézí, které by respektovaly situaci domorodého obyvatelstva.

„Spolu s vámi chci vzpomenout na tohoto hlasatele evangelia, známého také jako „Tata Vasco“, jako „Španěla, který se stal indiánem“. Realitu, v níž žili indiáni Purépechas, přibližuje slovy: „byli prodáváni a týráni a jako tuláci sbírali na tržištích ze země odpadky“. (...) Bolest utrpení jeho bratří se stala modlitbou a modlitba se stala konkrétní odpovědí. Tím si mezi indiány vysloužil jméno „Tata Vasco“, což v jazyce purépechas znamená tatínek, otec, táta.“

17.2.2016

Papež František ve Spojených státech mexických - 5.den

Morelia/Ciudad Juarez. 1. Papež František navštívil barokní katedrálu v Morelii.

2. Sto tisíc mladých Mexičanů se v úterý odpoledne účastnilo setkání s Petrovým nástupcem na místním stadionu.

3. „Kdo zakusil peklo, může být ve společnosti prorokem“ – řekl dnes dopoledne papež František vězňům největšího mexického výchovně-nápravného zařízení v Ciudad de Juárez.

ad 1. V pozdních večerních hodinách našeho času, když v Mexiku právě končila siesta, se papež František odebral ze sídla arcibiskupa Morelie do místní katedrály, rozlehlé stavby koloniálního baroka s dvouvěžovým průčelím vévodícímu náměstí Armas. Svatého otce tam očekávali rektoři čtrnácti mexických univerzit, představitelé jiných vyznání, ale především stovky dětí, které se připravují na první svaté přijímání. Byla mezi nimi také Lupita, sedmiletá holčička, jejíž zázračné uzdravení završilo kanonizační proces bl. Josého Sancheze Del Rio, mladého člena hnutí „cristeros“, zavražděného v roce 1928. František krátce promluvil s malou Lupitou a její matkou. K lékařsky nevysvětlitelnému uzdravení došlo, když byly Lupitě pouhé tři měsíce a lékaři jí nedávali šanci na přežití kvůli těžké degenerativní chorobě mozku.

V neplánované spontánní promluvě od oltáře Svatý otec vybízel k lásce k bližním po Ježíšově vzoru:

„Budu prosit Ježíše, aby vám pomáhal růst ve velké lásce, v tak velké lásce jakou má On sám. V lásce, která vám pomůže být opravdovými křesťany a naplňovat Ježíšovo přikázání: Miluj Boha nade všechno a bližního tak, jak milujeme sebe samé a nebo ještě více: tak jak nás miloval On.“

Řekl papež a vybídl přítomné, aby si vzpomněli na lidi, s nimiž se nepohodli, a zahrnuli je do svých modliteb. „To je způsob, jak si opatrovat přátele a nikoli nepřátele... **Skutečné přátelství vytváří v našem srdci Bůh,**“ dodal František.

Před katedrálou papež ještě vyslechl skladbu zkomponovanou na jeho počest v provedení místního sboru a převzal od starosty města symbolické klíče od městských bran. Potom se František vydal papamobilem v doprovodu jezdců na koních s typickými sombrery na jednadvacetakilometrovou cestu lemovanou jásajícími zástupy směrem ke stadionu, kde Františka očekávala mexická mládež.

ad 2. Velké bohatství, které má Mexiko v mladých lidech, zdůraznil papež František hned po svém příjezdu v projevu k občanským autoritám. Včera večer potvrdil svá slova při setkání s více než stovkou tisíc mladých shromážděných na stadionu Morelos y Pavón v hlavním městě státu Michoacán.

Stadión zaplněný do posledního místa a přetékáající nadšením vygradovaným jižním temperamentem, byl na ploše rozdělen uličkami ve tvaru kříže, vyloženými červenou látkou. František opět využil

golfového vozítka, aby mohl - za zvuku známých melodií Ennia Morriconeho z filmu Mise - projet kolem sektorů a pozdravit mládež. Jak se ukázalo, na spontánnost mladých Mexičanů byl doprovod zajišťující papežovu bezpečnost krátký. Když František vystoupil z vozítka a vyšel pozdravit nemocné, jeden z nich jej chytil za ruku s takovou vehemencí, že papež málem jednoho postiženého na vozíku zalehnul. Na místě si za to vysloužil Františkovo pokárání, aby „nebyl egoista“.

Tato drobná epizoda, exponovaná světovými agenturami, nicméně nemohla zakalit rozjásanou a sváteční atmosféru setkání. Jakmile Svatý otec došel ke svému místu, na prostranství uprostřed stadionu začalo představení plné barev, hudby a tance, festival mládeže a bezstarostnosti, která alespoň na chvíli dala zapomenout na tíživou situaci tohoto mexického státu s jeho pseudomesiánskými lídry drogových kartelů, organizovaným zločinem a nezaměstnaností mezi mladými.

Ani tentokrát nechyběly dojemné momenty pozornosti k těm, kdo obvykle stojí opodál. Během představení ochranka zadržela dva dobrovolníky s downovým syndromem, kteří se chtěli přiblížit k papežovi. Ten však pokynul, aby je nechali přijít, a mocně je objal. Po stadionu právě kráčelo barevné procesí v indiánských krojích s křížem a sochou P. Marie. Přišel čas svědectví mládeže z různých kultur a jazyků Mexika. Vyprávěli o své vysněné rodině, o touze po pokoji a o naději, kterou tolik potřebují. František si celou dobu psal poznámky – a bylo tedy zřejmé, že odloží připravený text a naváže na odeznlá svědectví. A tak se také do značné míry stalo.

Petrův nástupce poděkoval za vřelé přijetí, které – jak řekl – potvrdilo to, co o Mexičanech věděl dávno, totiž že jsou vitální a radostný národ. Pozdravil také tisíce mladých shromážděných na náměstí sv. Jana Pavla II. ve městě Guadalajara. „Vy jste bohatstvím této země. Pozor! Neřekl jsem nadějí, ale bohatství!“ – řekl a ke svému tvrzení připojil výklad:

„Země může skrývat velmi vzácné minerály, které mohou posloužit pokroku lidstva, být jeho bohatstvím. Avšak toto bohatství je potřeba proměnit v naději skrze práci, tak jak to činí horníci, když tyto minerály těží. Vy jste bohatství, které je třeba proměnit v naději. (...) A pohlížet do budoucna není možné, pokud si nejdříve nedokážu vážít sebe sama, pokud nedokážu vnímat, že můj život, moje ruce, můj vlastní příběh má svou cenu.“

Svatý otec vyzval mladé, aby se ihned v tichosti zamysleli nad tím, zda je skutečně všechno ztraceno. Největším ohrožením naděje jsou řeči, které tě shazují, jako by z tebe chtěli vysát tvou hodnotu; ohrožením naděje je pocit, že nikoho nezajímáš - pokračoval František a poukázal na třetí ohrožení naděje, které platí stejně pro Mexiko jako pro evropské země:

„Je tu však ještě jedna zásadní hrozba pro naději – naději, že bohatství, kterým jste, vzroste a vydá plody – totiž, když je ti vnucováno, abys uvěřil, že začínáš mít cenu teprve tehdy, když se navlékneš do značkového oblečení, posledních výkřiků módy, nebo teprve tehdy, když se staneš významný a důležitý, protože máš peníze (...) Hlavním ohrožením je, když někdo začne mít pocit, že za peníze koupí všechno, včetně náklonnosti druhých lidí.“

Chápu, že pro vás může být obtížné věřit, že jste bohatstvím této země, když jste bez ustání vystaveni ztrátám přátel nebo příbuzných rukou obchodníků s drogami a zločineckých organizací, které rozsévají teror, dodal papež František. A připomněl také další bolesti mladých lidí, jako je nezaměstnanost, ale také nemožnost studovat, či svůdné nabídky, vyznívající do prázdna. Své bohatství si nesete uvnitř, zdůraznil:

*„Nemyslete si, že vám říkám tyhle věci (...) protože jsem dobrý nebo protože jsem odborník. Ne, drazí přátelé, tak tomu není. Říkám vám to proto (...), že stejně jako vy věřím v Ježíše Krista. (...) Je to On, kdo ve mně bez přestání obnovuje naději. Je to On, kdo bez přestání obnovuje můj pohled. Je to On, kdo probouzí ve mně, stejně jako v každém z nás, půvab zábavy, půvab snění a půvab společné práce. Je to On, kdo mě bez přestání zve, abych proměnil své srdce. Ano, moji přátelé, říkám vám to proto, že v **Ježíši jsem se setkal s Tím, kdo je schopen probudit to nejlepší, co mám v sobě.**“*

Papež zdůraznil, že vidět jako jedinou možnost život v područí drogových kartelů je lež, stejně jako není pravda, že mladí jsou odsouzeni k bídě a živoření na okraji společnosti nebo k tomu být zbožím, jež slouží ambicím někoho jiného.

„To, co vás marginalizuje, jsou ambice jiných lidí, kteří vás chtějí využívat ve všech těch věcech, které jsem vypočetl, a které, jak víte, končí záhubou. A jediný, kdo mne může pevně držet za ruku je Ježíš Kristus. Je to on, kdo dokáže proměňovat bohatství v naději. Žádali jste mě o slovo naděje, o slovo,

keré jsem vám přinesl. To, které je v základu všeho – a jmenuje se Ježíš Kristus. Když se vám všechno zdá být obtížné, když se vám zdá, že se hroučí celý váš svět, obejměte jeho kříž, obejměte Jeho a – prosím vás o to – nepouštějte se nikdy jeho ruky, i kdyby vás kupředu vlekl a vy jste padali, dovolte mu, aby vás On zvedl.“

Papež František svoji promluvu k mladým Mexičanům shrnul třemi slovy: bohatství, naděje a důstojnost. Totiž bohatství, které jejich země dostala od Boha právě v nich; naději, kterou jim přináší Ježíš Kristus, a důstojnost, kterou jim dává, a díky níž nesmějí dovolit, aby se stali zbožím plnicím kapsy někoho jiného. Svě nadšením překypující auditorium František v závěru vybídl, aby budovalo svatyni svého společenství, farnosti a národa – a nezapomínali na rodinu, protože ta je základním kamenem velkého národa.

ad 3. Papež František se dnes o půl osmé ráno rozloučil s apoštolskou nunciaturou v hlavním mexickém městě, aby se vydal na „americkou Lampedusu“. Poté, co letecky překonal půldruhého tisíce kilometrů, přistál v severomexickém státě Chihuahua. Poslední etapou apoštolské cesty se stala návštěva Ciudad Juarez, města na hranici se Spojenými státy americkými, které od texaské lokality El Paso dělí řeka Rio Grande a ostnatý drát. Toto místo je symbolem migrace mezi jihem a severem amerického kontinentu. Kromě lidí tudy putuje droga určená do Spojených států amerických, což znamená stálou přítomnost drogových kartelů a odráží se na kriminalitě a zejména znepokojivém jevu násilných úmrtí, který se týká především žen. Na počátku tisíciletí bylo toto město na základě přestřelek a vražd (9500 ročně) považováno za nejnebezpečnější na světě. Kromě tisícovky ozbrojených band (tzv. *pandilass*) kvete v této dvoumilionové lokalitě nelegální tovární výroba v tzv. *maquiladoras*, které díky levné pracovní síle vyrábějí zboží pro první svět.

Právě z mexické hranice v Ciudad Juarez chtěl Petrův nástupce v září loňského roku zahájit oficiální návštěvu Spojených států amerických. Nakonec se vstupní branou do Washingtonu stala Kuba a papež se na mexickou periferii vrací dnes. Věnuje jí závěrečný den této apoštolské cesty, během kterého vstoupil do místního vězení, promluví k pracujícím a na závěr bude slavit mši svatou s migranty. Petrův nástupce bude lámat chléb nad oltářem vzdáleným pouhých osmdesát metrů od místa, které zlomilo mnoho lidských osudů. Od 90. let vznikala v Ciudad Juarez dělící zeď mezi Mexikem a USA, která byla před deseti lety ze severoamerické strany dokončena do délky 700 mil a vybavena elektronickým systémem sledujícím každý pohyb. Odhaduje se, že přísné imigrační zákony USA rozdělují 11 milionů osob – jednotlivců i rodin. Diecéze Ciudad Juarez a El Paso každoročně slaví památku všech migrantů, kteří zemřeli při pokusu o vstup do USA. Biskupové obou diecézí slouží mši u oltáře, kterým prochází dělící zeď. Nejpohnutější chvíle nastávají při pozdravení pokoje, které si rozdělené rodiny vyměňují skrze pletivo železného plotu (agentura *Fides*).

Po dopoledním přistání v Ciudad Juarez se papež František vydal do „Střediska opětovné sociální adaptace“, jak lze doslovně přeložit název instituce, která patří do sítě nápravných zařízení státu Chihuahua a splňuje standardy mezinárodního vězeňského systému. „Nemohl jsem odjet, aniž bych vás přišel pozdravit a slavil s vámi Svatý rok milosrdenství“, oslovil papež sedm set vězňů vybraných z celkového třítisícového počtu mužů a žen, přítomných v této věznicí.

„Společná oslava Svatého roku milosrdenství je naléhavou připomínkou, že se před námi otevírá cesta, po které se máme vydat, abychom prolomili začarovaný kruh násilí a zločinnosti. Už jsme promarnili řadu desetiletí, protože jsme se domnívali a věřili, že se vše vyřeší odloučeností, vydělením a uvězněním. Věřili jsme, že tato opatření skutečně vyřeší veškeré problémy a že se tak zbavíme obav. Zapomněli jsme se soustředit na to, co by mělo být naší jedinou starostí – tedy život lidí, jejich rodin, těch, kteří trpěli kvůli tomuto začarovanému kruhu násilí“.

Boží milosrdenství nám připomíná, že vězení jsou synonymem toho, jak se daří nám jako společnosti. V mnoha případech jsou synonymem mlčení a zanedbání, vyvolaných kulturou odpisu. Jsou synonymem kultury, která přestala sázet na život, odcházející společnosti, která opouští své děti, pokračoval papež.

„Resocializace a rehabilitace začíná vytvořením systému, který bychom mohli nazvat „sociálním zdravím“. Tedy úsilím o společnost, která se snaží neonemocnět, aby na celé sociální šíři neznečišťovala vztahy v městských čtvrtích, školách, na náměstích, v ulicích a obydlích. Systému sociálního zdraví, který by utvářel kulturu, jež by se účinně zasazovala o prevenci situací a cest, které v důsledku zraňují a poškozují sociální pletivo“.

Někdy by se mohlo zdát, uvažoval Svatý otec, že věznice lidi uschopňují k dalšímu páchání trestných činů, místo aby podporovaly procesy rehabilitace, které umožňují řešit sociální, psychologické a rodinné problémy, jež daného člověka dovedly k určitému postoji. Problém bezpečnosti se nevyřeší pouze tím, že budeme plnit věznice, nýbrž tím, že budeme čelit strukturálním a kulturním příčinám nejistoty, jež zasahuje veškeré sociální tkanivo.

„Ježíšova starost o hladové, žíznivé, lidi bez přístřeší a vězněné (Mt 25,34-40) měla vyjádřit niternost Otcova milosrdenství. Stává se morálním imperativem pro celou společnost, která si přeje nakládat nezbytnými podmínkami pro lepší soužití. Ve schopnosti, s jakou určitá společnost dokáže včlenit chudé, nemocné či vězněné, spočívá pro tyto lidi možnost uzdravení jejich ran a zapojení se do řádného soužití.“

Resocializace proto začíná školní docházkou všech dětí, důstojnou prací pro jejich rodiny, budováním veřejných prostranství pro trávení volného času a rekreaci, oprávněním k občanské účasti, zdravotními službami a vůbec zajištěním základních služeb, vypočítával papež František.

„Slavit společně Svatý rok milosrdenství obnáší ponaučení, že nesmíme zůstat vězni minulosti a včerejška. Znamená to učit se otevírat dveře budoucnosti a zítřku – věřit, že se věci mohou změnit. Slavit s vámi Svatý rok milosrdenství značí vyzvat vás, abyste pozdvihli hlavu a pracovali na získání kýženého prostoru svobody“.

Víme, že se nelze vracet zpět a že to, co bylo učiněno, nelze vymazat, připustil římský biskup. To však neznamená, dodal, že od nynějška není možné psát nový příběh. Nezapomínejte, že máte k dispozici sílu vzkříšení, sílu božského milosrdenství, která vše obnovuje, nabádal papež vězně.

„Nyní možná nastává ta nejtvrďší a nejobtížnější část. Pokud se má stát chvílí, která povede do lepší budoucnosti, usilujte už odsud, abyste zvrátili situace, které působí další vyděděnost. Mluvte se svými drahými, vyprávějte jim o své zkušenosti, napomozte, aby se zastavil začarovaný kruh násilí a vyloučení. Ten, kdo trpěl hlubokou bolestí a, dalo by se říci, zakusil peklo, se může stát ve společnosti prorokem. Pracujte na tom, aby tato společnost, která umí jen použít a zahodit, nadále nekosila oběti.“

V závěru své promluvy Petrův nástupce povzbudil vězeňský personál – pořádkové síly, ale také kaplany a dobrovolníky. Nezapomínejte, že můžete být znamením Otcova lůna, řekl jim.

18.2.2016

Papež František ve Spojených státech mexických - 6.den

Ciudad Juarez. 1. „Bůh předloží účet otrokářům naší doby“ – řekl papež v souvislosti s nucenou migrací na setkání s mexickými pracujícími, odboráři a podnikateli v Ciudad Juarez.

2. „Milosrdenství bere člověka vážně“ – kázal Petrův nástupce při eucharistii na závěr svojí pastorační návštěvy Mexika, odkud se vrátil do Říma dnes odpoledne.

Petrův nástupce zakončil svou apoštolskou cestu do Mexika. Krátce po třetí hodině našeho času dosedl boeing mexických aerolinek na plochu římského letiště Ciampino, odkud se papež odebral ihned do Vatikánu, s krátkou zastávkou na děkovnou modlitbu v bazilice Panny Marie Větší. Vraťme se však ještě ke čtvrté hodině programu Svatého otce v nejmenším mexickém státě Chihuahua (který je nicméně rozlohou trojnásobně větší než Česká republika). Právě z mexické hranice v Ciudad Juarez chtěl Petrův nástupce v září loňského roku původně zahájit oficiální návštěvu Spojených států amerických. Nakonec se vstupní branou do Washingtonu stala Kuba a papež na mexické periferii strávil včerejší a poslední den apoštolské cesty. Nejprve vstoupil do jednoho z největších mexických vězení, aby kromě sedmi set přítomných svou promluvou oslovil také dalších 250 tisíc vězňů v téměř čtyřech stech mexických věznicích, kteří událost sledovali v přímém televizním přenosu.

ad 1. Po setkání s vězni v Ciudad Juárez se papež František v papamobilu odebral do Colegio de Bachilleres, vyšší vzdělávací institut, který poskytuje základní formaci pro získání zaměstnání nebo připravuje na další vzdělání. V tamní sportovní hale se setkal s třemi tisíci představiteli „světa práce“, jak podnikateli, tak zaměstnanci.

Svatého otce přivítal místní biskup José Guadalupe Torres Campos. František pak vyslechl dvě svědectví a dostal darem upomínky na svoji návštěvu vyrobené ve zdejších regionu. Ve své promluvě

papež poděkoval za svědectví, která ukázala starosti, radosti a naděje, s nimiž se místní lidé setkávají v každodenním životě. Vybízeli přítomné, aby nezavrhovali dialog a setkání, protože jsou příležitostí k hledání lepších alternativ a jediný způsob jak obnovit sociální vazby podkopané nedostatkem komunikace a vzájemného respektu.

„Největší metlou, které jsou vystaveni vaši mladí, je nedostatek možnosti vzdělání a udržitelné a placené práce, umožňující jim spřádat plány. V mnoha případech to vede k bídě. Ta se pak stává kluzkým terénem pádu do spirály narkoobchodu a násilí. Takový luxus si nikdo nemůže dovolit; nelze opustit a vystavit samotě přítomnost i budoucnost Mexika.“

Papež pranýřoval zakládání osobních vztahů na principu ekonomické užitečnosti, který se bezprostředně pojí se ztrátou etiky v podnikání.

„Dominantní mentalita žádá maximální možný zisk, za jakoukoli cenu a neprodleně. To způsobuje nejenom ztrátu etické dimenze podnikání, ale opomíjí skutečnost, že nejlepší je investovat do lidí a jejich rodin. Nejlepší investicí je vytváření příležitostí. Dominantní mentalita klade pohyb lidí do závislosti na pohybu kapitálu, což v mnoha případech vede k vykořisťování zaměstnanců jakožto předmětů na jedno použití (srov. Laudato si', 123). Bůh předloží úcty otrokářům našich dnů a my se musíme maximálně přičinit o to, aby k těmto situacím již nedocházelo. Pohyb kapitálu nesmí určovat pohyb a životy lidí.“

Sociální učení církve nepožaduje změnu podniků na dobročinné ústavy, nýbrž klade důraz na integritu člověka a sociálních struktur, zdůraznil František. Když je totiž integrita člověka narušována, začíná se kazit celá společnost, dodal.

*„Pokaždé, když je z různých důvodů tato integrita ohrožována či redukována na konzumní hodnotu, bude sociální učení církve prorockým hlasem, který všem pomáhá, aby nezabloudili ve svůdném moři ambicí. **Pokaždé, když je porušena integrita člověka, začíná se celá společnost kazit.** A toto zjištění nemíří proti nikomu, ale je užitečné pro všechny. Každý sektor má povinnost starat se o dobro všech; všichni jsme na stejné lodi. Všichni máme zápasit o to, aby práce byla instancí humanizace a budoucnosti, prostorem budování společnosti a občanství. Tento postoj nejenom vytváří okamžité zlepšení, ale promění se nakonec v kulturu schopnou poskytovat důstojný prostor všem. Tato kultura, nezřídka vzniklá z napětí, ale rodí nový styl vztahů, nový národní styl.“*

V závěru František položil otázku, jaký svět chceme zanechat svým dětem, otázku, na kterou – jak poznamenal – většina lidí dává stejnou odpověď.

*„Jaké ovzduší budou dýchat? Ovzduší, které je cítit korupcí, násilím, nejistotou a nedůvěrou, anebo naopak ovzduší schopné rodit alternativy, obnovu a změnu? Klíčovým slovem je výraz „rodit“. Rodit znamená spolupůsobit s Bohem. Víím, že tento záměr je neskutčný, ale víím, že horší je ponechat budoucnost v rukách korupce, brutality a nedostatku rovnosti. Víím, že často není snadné přivést všechny strany k vyjednávání, ale víím, že je horší a vede k větším škodám, když vyjednávání a hodnocení chybí. Jeden poctivý manažer, který zemřel s tím, co si vydělal, nikdy si nic nepřivlasňoval, mi jednou řekl: „Pokaždé když máme radu, víím, že musím něco ztratit, abychom měli zisk všichni.“ To je krásná filosofie pracujících. Když se vyjednává, vždycky se o něco přijde, ale získají všichni. Víím, že není snadné nalézt shodu ve světě rostoucí konkurence, ale horší je dovolit, aby osudy národů byly určovány konkurencí. **Zisk a kapitál nejsou dobro, která stojí nad člověkem, nýbrž mají sloužit obecnému dobru. Je-li obecné dobro nuceno sloužit zisku a kapitálu, pak se tomu říká exkluze. A tak se upevňuje kultura odpisu, skartace a exkluze.“***

V závěru papež ještě jednou vyzval odboráře a podnikatele, aby neztráceli vytrvalost ve vedení dialogu, vyjednávání a hledání nových řešení, které budou ziskem pro všechny. Zkuste si představit Mexiko, jaké si vaše děti zaslouží, zemi, v níž by nebyli lidé první, druhé či čtvrté kategorie, Mexiko, které by dokázalo rozpoznávat v druhém důstojnost Božího dítěte, končil papež svou promluvu k představitelům „světa práce“.

ad 2. A poslední etapou návštěvy Ciudad Juárez se stala mše svatá na úmysl smíření, které se účastnilo 200 tisíc lidí. Na druhé straně hranice se jí účastnilo 20 tisíc lidí, kteří se shromáždili na sportovním stadionu Univerzity El Paso. Před zahájením liturgie papež přistoupil k dřevěnému kříži poblíž plotu, který byl vztyčen na památku obětí migračního tranzitu. Pod křížem leží pár bílých tenisek, jež kdysi patřily bezejmennému latinskoamerickému migrantovi, který zde přišel o život. A bílé

byly i květiny, které papež ke kříži položil předtím, než jej požehnal. Na druhé straně plotu seděli v řadě biskupové ze Spojených států amerických, kteří při papežské mši koncelebrovali.

V homilii Svatý otec vyšel z biblického čtení, které vypráví o obrácení města Ninive (Jon 3,1-10), ke kterému Hospodin vysílá svého posla – proroka Jonáše. Bůh jej posílá, aby probudil lid, který byl opojen sám sebou, podotkl papež.

*„Tento text nás staví před tajemství božského milosrdenství. **Milosrdenství vždycky zahání špatnost a bere člověka naprosto vážně.** Stále poukazuje na utišenou a umrtvenou dobrotu každého člověka. Nemá v úmyslu zdepat, jak si nezřídka myslíme či přejeme my. **Milosrdenství se naopak přibližuje každé situaci, aby ji zevnitř proměnilo,** (...) vybízí k obrácení, vyzývá k pokání; ukazuje škodu, která vzniká na všech rovinách. Milosrdenství se vždycky mísí do zla, aby jej proměnilo. **To je mystérium našeho Boha Otce, jenž posílá svého Syna, který se vmísil do zla, „stal se hříchem“, aby zlo proměnil. Toto je milosrdenství.**“*

Stále existuje možnost změny, máme čas na odpověď a konverzi toho, co nás jako lid vrhá do zkázy a co nás jako lidstvo pustoší, nabádal papež. Ústřední roli v tomto procesu však – stejně jako u proroka Jonáše – mají mužové a ženy schopní lítosti a pláče.

„Oplakat nespravedlnost, oplakat pustošení, oplakat útisk. Slzy mohou otevřít cestu k proměně, slzy mohou obměkčit srdce, slzy mohou očistit pohled a pomoci spatřit spirálu hříchu, do níž často upadáme. Slzy dovedou dát vnímavost zatvrzelému a usínajícímu postoji k utrpení druhých. Slzy mohou vést ke zlomu, který nás otevírá konverzi. (...)V tomto roce milosrdenství chci spolu s vámi na tomto místě vyprošovat božské milosrdenství, chci spolu s vámi prosit o dar slz, dar obrácení.“

Papež bez okolků označil Ciudad Juárez za hraniční přechod „prostoupený strašnými nespravedlnostmi: zotročováním, únosy, vyhošťováním, obchodováním s lidstvím, obchodováním s lidmi. Nelze popírat lidskou tragédii, kterou je nucená migrace“, poukázal papež na globální tvář jevu. A nešetřil kritikou vůči vládám obou hraničících států.

„Vzhledem k četným zákonným mezerám se rozprostírá síť, která pohlcuje a deptá stále více těch, kteří jsou v nouzi. Trpí nejenom chudobou, nýbrž také všemi těmito formami násilí. Mezi mladými lidmi, považovanými za maso na porážku, se radikalizuje nespravedlnost, jsou pronásledováni a je jim vyhrožováno, když se pokoušejí vymanit se ze spirály násilí a pekla drog. A co říci o mnoha ženách, kterým byl ukraden život?“

Doplnil papež spontánně v souvislosti se stovkami násilných zločinů na ženách, které v Ciudad Juarez zůstávají z 97% bez viníka.

„Prosme našeho Boha o dar obrácení, dar slz; prosme Jež, abychom jako obyvatelé Ninive otevřeli srdce Jeho výzvám v trpící tváři tolika mužů a žen. Už nikdy smrt a vykořisťování! Stále je čas na změnu, stále existuje východisko a příležitost, stále je čas prosit o Otcovo milosrdenství.“

Vyzýval Petrův nástupce a poděkoval za práci mnoha řeholních sester, řeholníků, kněží a laiků, kteří se angažují ve prospěch migrantů, doprovází a brání život. Pomáhají v první linii a nezřídka riskují vlastní život, řekl Svatý otec, který vybídnul celou církev k obdobnému postoji: „Tuto krizi, kterou lze měřit čísly, my chceme měřit jmény, příběhy, rodinami.“ Závěrečná slova homilie byla určena věřícím na druhé straně hranic.

„Děkuji, bratři a sestry z El Paso, protože nám dáváte pocítit, že jsme jedna rodina a jedno křesťanské společenství“, řekl papež.

Před odjezdem na letiště a závěrečným požehnáním papež poděkoval Mexičanům za zdárný průběh celé cesty.

„Cítil jsem se srdečně a svátečně přijat nadějí této velké mexické rodiny. Děkuji vám, že jste mi otevřeli brány svého života, svého národa.“

A s odvoláním na mexického spisovatele Octavia Paze dodal:

„Noc se může zdát nezměrnou a velice temnou, ale v těchto dnech jsem mohl konstatovat, že v tomto lidu je také mnoho světla. (...) Mnozí muži a ženy svým každodenním úsilím umožňují, aby tato společnost nesetrvala v temnotě. Jsou proroky zítřka, znamením nového jitra. Kéž vás Maria, Guadalupská Matka, nadále navštěvuje, putuje touto zemí - bez ní nelze pochopit Mexiko - a ať vám pomáhá být misionáři a svědky milosrdenství a smíření.“

řekl papež František na konci bohoslužby ve své [PROMLUVĚ NA ROZLOUČENOU](#) s Mexikem.

19.2.2016

Tisková konference papeže Františka na cestě z Mexika

Vatikán. Hlavní problémy Mexika, ale také setkání s patriarchou Kirillem a výhrady řeckokatolíků ke společné deklaraci, problematika legalizace homosexuálních svazků, pedofilie a potratů, ale také mimořádná přítomnost Matky Boží v Guadalupe, o tom všem rozmlouval papež František během více než hodinové tiskové konference na palubě letadla při návratu z Mexika do Říma.

Největší prostor věnoval František setkání s patriarchou Kirillem a výhradám ke společné deklaraci, které zazněly ze strany řeckokatolíků. V rozhovoru pro tiskové středisko své církve arcibiskup Svjatoslav Ševčuk uvedl, že mnoho věřících se cítí být Vatikánem zrazeno, a sám vyjadřuje bolest nad tím, že nebyl ohledně deklarace konzultován, ačkoli je členem Papežské rady pro jednotu křesťanů. Papež František přiznává, že rozhovor četl a byl jím znepokojený. Dodal, že arcibiskupa Ševčuka zná velmi dobře a váží si ho. Před jmenováním arcibiskupem totiž pracoval čtyři roky v Buenos Aires a před odjezdem z Argentiny mu daroval drobnou ikonu, kterou si František dodnes nechává na svém pracovním stole. K rozhovoru podotkl, že kritická slova je nutné číst v kontextu celého rozhovoru, ve kterém arcibiskup Ševčuk velmi silně zdůrazňuje svoji jednotu s papežem a kterému po věroučné stránce nelze nic vytknout.

Ševčuk se nevyjádřil o setkání s patriarchou, protože jej považuje za dobrou věc a krok dopředu. Pak vyslovuje některá osobní mínění v onom zmíněném odstavci. Například já jsem před chvílí prohlásil, že biskup, který přemísťuje pedofilního kněze, by měl odstoupit. To není dogma, nýbrž můj osobní názor. Stejně tak má arcibiskup Ševčuk své osobní názory, na které má právo a které předkládá k dialogu. (...) Dokument je diskutabilní, i když tam stojí dodatek, že Ukrajina prochází údobím války a utrpení, které lze mnohoznačně vykládat. O ukrajinském národě jsem se mnohokrát zmínil jak při modlitbě Anděl Páně, tak při středních audiencích, a prosil jsem o modlitbu a blízkost. Je tu však historický fakt války, o které má každý svůj názor. Každý má jinou představu, kdo ji vyvolal, jak s ní nakládat či nenakládat...Je zřejmé, že tu stojíme před historickým, ale zároveň osobním, existenciálním problémem dané země, který promlouvá o utrpení. A na tomto místě bych vložil odstavec z rozhovoru se Svjatoslavem, který říká: „Mnozí věřící mi telefonovali, anebo mi psali o tom, že jsou hluboce zklamaní a cítí se zrazeni Římem“. Je pochopitelné, že v takové situaci lid může něco takového cítit! Společné prohlášení se může jevit jako sporné v ukrajinské otázce, nicméně vyzývá, aby byla zastavena válka a zahájeno jednání.“

Papež František připomíná, že sám podpořil respektování minských dohod a vždy usiloval o mír. Přijal jsem prezidenty obou zemí, konstatoval papež a podotýká, že situaci arcibiskupa Ševčuka rozumí. Dále dodává, že kritika není hlavní zprávou rozhovoru, který poskytl:

Když si přečtete celý rozhovor, zjistíte, že je tam řeč o vážných dogmatických otázkách, které přetrvávají. Je v něm touha po jednotě, společné cestě, ekumenismu – protože Ševčuk je ekumenický člověk...Jistě se tu vyskytnou i určité názory. Svjatoslav mi napsal, když se dozvěděl o setkání na Kubě, jako píše bratr, který svému bratru předkládá své názory. Společné prohlášení tak, jak jsme jej vydali, mi nevadí. Nevadí mi ve smyslu, že musíme respektovat záležitosti každé strany, každý má právo na svobodný úsudek v oné tak obtížné situaci. Apoštolský nuncius je nyní na hranicích, kde se bojuje, pomáhá vojákům a raněným. Římská církev zaslala velikou materiální pomoc a nestále vyzývala k míru a respektování minských dohod. To je tedy celkový pohled. Netřeba se lekat jedné věty. Platí poučení, že zpráva vyžaduje celistvý, a nikoli dílčí výklad.

Papež František dále řekl, že s patriarchou Kirillem vedl upřímný dvouhodinový rozhovor, který jej naplnil štěstím. Jeho náplň nicméně zůstává soukromá. František neprozradil ani to, zda se hovořilo o případné návštěvě Moskvy. Na druhou stranu papež otevřeně přiznal, že probíhají jednání o setkání s imámem univerzity Al-Azhar, a vyslovil důvěru, že k němu skutečně dojde. Padl rovněž dotaz na případnou cestu do Číny, kterou František však komentoval jen smíchem s tím, že by se mu taková cesta moc líbila.

Jedna z prvních otázek se týkala také problému sexuálního zneužívání s odkazem na delikty již nežijícího zakladatele Legionářů Kristových, Mexičana Maciela. František vypočetl všechny aktivity na ochranu nezletilých, ať už jde o k tomu zvlášť zřízenou komisi nebo o reorganizaci Kongregace pro nauku víry. František poukázal na zvláštní zásluhy Benedikta XVI., který ještě jako prefekt zmíněné kongregace důsledně usiloval o očistění církve a vyjasnění otázky P. Maciela.

Zde si dovolím vyslovit hold člověku, který bojoval ve chvílích, kdy neměl sílu se prosadit, dokud se mu to nepodařilo. Je to kardinál Ratzinger – zatleskejme mu! (potlesk). Je to muž, který měl o případu veškerou dokumentaci. Když byl prefektem Kongregace pro nauku víry, měl vše ve svých rukou, provedl vyšetřování, shromažďoval důkazy, ale nemohl vykonat trest. Jestli si však vzpomenete, deset dní před smrtí Jana Pavla II. při oné velkopáteční křížové cestě prohlásil před celou církví, že je třeba očistit ji od špíny. A při mši před volbou papeže Pro Eligendo Pontifice, kdy dobře věděl, že je kandidát, protože není hloupý – neskrýval své postoje za masku a řekl přesně totéž. Byl tedy oním odvážlivcem, který mnoha jiným napomohl k tomu, aby se otevřely tyto dveře. Chtěl bych vám to připomenout, protože někdy se zapomíná na skrytou práci těch, kteří připravovali cestu, aby se odkryly tyto jevy.

František byl dvakrát dotázán na legalizaci homosexuálních svazků a přiznání práva na adopci těmto párům, v kontextu debaty probíhající v italském parlamentu. Papež se v tomto bodě odmítl vměšovat do politických záležitostí a uvedl, že jsou v kompetenci místních biskupů. Ujistil však o tom, že si na toto téma myslí to, co církev vždycky učila, a odkázal ke Katechismu katolické církve. Naopak velmi důrazně se vyjádřil k tomu, zda je přípustné řešit potratem obavy před virem Zika, ohrožujícím zdraví nenarozených dětí.

Potrat není „menší zlo“. Je to zločin. Znamená to odstranit jednoho člověka, aby se zachránil jiný. Totéž, co dělá mafie. Je to zločin a absolutní zlo. Co se týče pojmu „menšího zla“ a vyvarování se těhotenství, lze o něm mluvit v případech rozporu mezi pátým a šestým přikázáním. Pavel VI., velký papež, ve velmi složité situaci povolil africkým řeholicím, aby používaly antikoncepci v případech, kdy hrozilo znásilnění. Nesmíme zaměňovat zlo, kterým může být zabránění těhotenství samo o sobě, s potratem. Potrat není teologický, nýbrž lidský a lékařský problém. V lepším případě se zabije jeden člověk kvůli záchraně druhého. Jindy jen kvůli tomu, aby vše hladce proběhlo. Lékaři vykonávají čin, který odporuje Hippokratově přísaze.

V závěru rozhovoru se pak papež František znovu vyznal ze své synovské lásky k P. Marie Guadalupské. Jak řekl, vitalitu Mexičanů navzdory všem velkým tragédiím tohoto národa, si dokáže vysvětlit jedině díky přítomnosti P. Marie v Guadalupe:

A já bych vás chtěl vybídnout, abyste se vážně zabývali událostí v Guadalupe. P. Maria tam skutečně je. Neumím si to jinak vysvětlit. A bylo by krásné, kdybyste se s tím vy, jako novináři, seznámili. Existuje celá řada dobrých knih, které vysvětlují toto zobrazení, jak vzniklo, co znamená....

Nakonec ještě Svatý otec prozradil, že při své dlouhé soukromé modlitbě před obrazem P. Marie Guadalupské prosil za celý svět, za mír, za zdravý růst církve a za Mexiko „A také jsem mnoho prosil o to, aby kněží byli skutečnými kněžími, řeholnice skutečnými řeholicemi a biskupové skutečnými biskupy, takoví, jaké nás Pán chce mít. A pak také věci, které syn říká své mamince a které jsou tak trochu tajné...“ – řekl papež František v rozhovoru s novináři na palubě letadla při návratu z Mexika.

13.12.2010

Třídění, jež změnilo duši Nového světa O zjevení P. Marie Guadalupské

Dvacet milionů poutníků ročně přichází vzdát hold patronce Mexika a Latinské Ameriky, P. Marii z Guadalupe. Téměř polovina z nich právě v těchto dnech, kdy si připomínáme její příběh, který změnil duši Nového světa.

Psalo se 9. prosince 1531. Juan Diego Cuauhtlatoatzin, pětapadesátiletý aztécký Indián vystoupal na kamenitý pahorek, přes který vedla cesta do kostelíku sv. Jakuba na předměstí města Mexika. Křesťanem byl už sedm let a chodíval tudy často. Toho rána se však stalo něco neočekávaného: uslyšel hlas a spatřil zářící postavu mladé ženy, která se mu představila jako Panna Maria Neporušená a dala mu úkol jít za biskupem a požádat ho, aby u paty pahorku Tepeyac dal postavit kostel.

Pokračování příběhu připomíná mnohé další. Biskup se nejprve zdráhá a pak žádá důkaz o zjevení. Maria slibuje pomoc. Mezitím však onemocní Indiánův strýc. Juan Diego spěchá vyhledat kněze a nepřichází včas na schůzku se svým Zjevením. Mariin hlas jej ale znovu najde, přislíbí uzdravení nemocného a namísto spěšného vyřizování pozemských starostí žádá po Indiánovi, aby na kopci natrhal kytici květů. Je prosinec, přesto Juan Diego nachází kamenitou stráň rozkvetlou. Nasbírání květy do svého pláště a nese je biskupovi. Když pak ten hrubě utkaný plášť z vláken agáve před biskupem rozvine, objeví se na látce obraz Madony, tak jak ji Indián spatřil: v modrém plášti posetém hvězdami. Biskup padá na kolena a začíná historie mariánské úcty doprovázená bezpočtem zázraků. Bylo 12. prosince 1531.

Zázračné objevení obrazu na hrubém plášti Juana Diega neuniklo zájmu vědců a badatelů, zkoumala je dokonce i NASA. Výsledky bádání jsou ohromující. Předně látka z vláken agáve nemá obvykle větší životnost než 20-30 let. Plátno nenese žádné stopy barvy, jak určil už v roce 1936 držitel Nobelovy ceny za fyziku, Richard Khun, potvrdilo ultračervené záření v roce 1979 a později laserový výzkum NASA. Obraz tedy patří mezi tzv. Acheropita, zobrazení nevytvořená lidskou rukou, podobně jako turínské plátno. Stužka uvázaná na Mariině hrudi byla typická pro indiánské ženy v očekávání. A ? jakkoliv neuvěřitelně to může znít ? lékař, který přiložil stetoskop na Mariino lůno slyšel jasně bušení srdce, 115 úderů za minutu, typických pro dítě v matčině lůně. Největší ohromení ale přišlo v roce 1951, když fotograf José Carlos Salinas Chávez prohlásil, že v Mariiných zorničkách je po zvětšení vidět obraz Juana Diaga. Peruánský inženýr José Aste Tonsmann pak v roce 1977 zvětšil zorničky dva a půl tisíckrát. Výsledek byl šokující. Na oněch osmi milimetrech je čitelná celá scéna zázraku: Juan Diego, rozvíjející svůj plášť před biskupem za přítomnosti dalších lidí, z velké části identifikovatelných.

Latinskoameričtí domorodci nepotřebovali tato fantastická zjištění umožněná moderní vědou. P. Maria z Guadalupe se stala jejich paní a proměnila jejich životy. Jak řekl Jan Pavel II., když 31. července 2002 kanonizoval Juana Diega:

?Guadalupská událost znamenala počátek evangelizace s vitalitou, jež překročila veškerá očekávání. Kristovo poselství, skrze jeho Matku, vzalo hlavní prvky domorodé kultury, očistilo je a dalo jim definitivně spásný význam. Guadalupe a Juan Diego nesou hluboký eklesiální a misijní význam a jsou vzorem dokonale inkulturované evangelizace.?